

กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยี
ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน:
กรณีศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Strategies for Basic Education Institute Administration to Promote Skills in
Using Technology in the 21st Century of Schools under the Office of the Basic
Education Commission: Case Study Northeastern Region

คัทชริน การพินิจ^{1*} มานิตย์ สีสง่า² คุณากร พันธุ์ระศรี³ ทศนีย์ ช่อเทียนทิพย์⁴ และ กนกอร ทองศรี⁵

Katchrin Kanpinit^{1*} Manit Sisanga² Kunakorn Phanthurasri³

Tassanee Chotientip⁴ and Kanokon Tongsrri⁵

^{1,2,3,4} มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

⁵วิทยาลัยพิชญบัณฑิต

^{1,2,3,4}Rajamangala University of Technology Rattanakosin

⁵Pitchayabundit College

*Corresponding author's email: katchrin@yahoo.com

วันที่รับบทความ (Received)

7 มิถุนายน 2568

วันที่แก้ไขบทความ (Revised)

26 กรกฎาคม 2568

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted)

26 กรกฎาคม 2568

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน: กรณีศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2) เพื่อสร้างกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน: กรณีศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนาสร้างต้นแบบกลยุทธ์และการตรวจสอบและประเมินร่างกลยุทธ์จากผู้ทรงคุณวุฒิ กลุ่มตัวอย่างสร้างต้นแบบกลยุทธ์ คือ สถานศึกษาระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวนทั้งสิ้น 388 สถานศึกษา ผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอน การเลือกกลุ่มตัวอย่างสถานศึกษาโดยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายให้ได้มาซึ่งสถานศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ตามสัดส่วนของขนาดและระดับสถานศึกษาเพื่อสร้างต้นแบบกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยและพัฒนา ขั้นตอนต่อมา คือ การตรวจสอบประสิทธิภาพ ความเหมาะสม ความตรงตามเนื้อหา ความครอบคลุมของกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 ด้วยวิธีการเทคนิคการสนทนากลุ่มกับผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเป้าหมาย จำนวน 11 คน

ผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย นักการศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาด้วยการเลือกแบบเจาะจง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษา พบว่า กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะ การใช้เทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านบริหารงานวิชาการประกอบด้วย 6 กลยุทธ์หลัก 13 กลยุทธ์รอง ด้านบริหารงานงบประมาณ ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์หลัก 11 กลยุทธ์รอง ด้านบริหารงานบุคคลประกอบด้วย 3 กลยุทธ์หลัก 6 กลยุทธ์รอง และด้านบริหารงานทั่วไปประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ หลัก 13 กลยุทธ์รอง

คำสำคัญ: กลยุทธ์, การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, ทักษะการใช้เทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21

ABSTRACT

The objectives of the article were 1) to analyze the current situation and desirable situation for the basic education institute administration under the Office of the Basic Education Commission to promote skills in using technology in the 21st Century: case study northeastern region, 2) to create strategies for basic education institute administration under the Office of the Basic Education Commission to promote skills in using technology in the 21st Century: case study northeastern region. The research and development methodology was employed to construct draft strategies, which were checked and evaluated by experts. The sampling group for constructing draft strategies consisted of 388 schools from basic education primary schools and secondary schools, a case study of the northeastern region under the Office of the Basic Education Commission . The participants were the school administrator, the academic supervisor, and the teacher; those were selected through the simple random sampling in proportion to the size and level of the school to construct draft strategies for basic education institute administration to promote skills in using technology in the 21st Century and the questionnaire. After that, efficiency, suitability, content validity, and coverage strategies' examining were used for the basic education institute administration to promote skills in using technology in the 21st Century via focus group discussion with sample group of 11 experts consisted of educators, educational administrators, and school administrators which selected by purposive sampling. The data were analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation, the modified priority needs index, and content analysis. The results of strategies for basic education institute administration to promote skills in using technology in the 21st Century case study of northeastern region under the Office of the Basic Education Commission consisted of 6 main strategies from academic administration, 13 secondary strategies, 5 main strategies from financial administration, 11 secondary strategies, 3 main strategies personnel administration, 6 secondary strategies; and 5 main strategies from general administration, and 13 secondary strategies.

Keywords: Strategies, Management for Basic Education Institutes,
Skills in Using Technology in the 21st Century

บทนำ

ยุคแห่งศตวรรษที่ 21 เป็นยุคที่มุ่งเน้นการนำสื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีต่าง ๆ มาใช้ ในวงการศึกษา และสถานศึกษา เพื่อให้การบริหารและการจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ เพิ่มสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนการสอน มากยิ่งขึ้น การเปลี่ยนแปลงของความรู้ แหล่งการเรียนรู้ ส่งผลให้เกิดการปรับปรุงการเรียนการสอนเพื่อมุ่งเน้นการพัฒนา ทักษะการเรียนรู้ ทักษะชีวิตและการพัฒนาทักษะใหม่เพื่อความอยู่รอด (เบญจวรรณ ถนอมชยธวัช และคณะ, 2559) กลุ่มภาคีเครือข่ายเพื่อทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (2553) ได้กำหนดกรอบความคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย การสร้างทักษะผู้เรียนให้รู้จักคิด ให้รู้จักการเรียนรู้ สื่อสาร ทำงาน แก้ปัญหา โดยยึดผลลัพธ์ของผู้เรียน เป็นสำคัญ คุณลักษณะที่พึงประสงค์จะประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับโลกเพื่อการดำรงอยู่ในอนาคต มีทักษะการเรียนรู้ และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะชีวิตและการทำงาน แนวคิดนี้ส่งผลให้วงการศึกษา ตื่นตัวและให้ความสำคัญจนกลายเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการพัฒนาผู้เรียน พัฒนาบุคลากร พัฒนาสถานศึกษาเพื่อสร้าง ทักษะการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21 (กลุ่มภาคีเครือข่ายเพื่อทักษะแห่งศตวรรษที่ 21, 2553 อ้างใน เบญจวรรณ ถนอมชยธวัช และคณะ, 2559)

นอกจากนี้ จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) ที่ผ่านมพบว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นภาคที่มีพื้นที่และประชากรมากที่สุดของประเทศ ไทย มีจำนวนคนจนมากที่สุดของประเทศ ประชาชนร้อยละ 11.4 ไม่สามารถเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพของรัฐ ขาดโอกาส ทางการศึกษาและการประกอบอาชีพ ทั้งนี้ แผนพัฒนาการศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พ.ศ. 2566-2570 กำหนด ยุทธศาสตร์ด้านการเรียนรู้ โดยมุ่งเน้นเป้าหมายให้ประชาชนทุกช่วงวัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเข้าถึงโอกาสในการศึกษา และเรียนรู้ตลอดจนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ประชาชนมีความรู้ มีทักษะสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลก ในศตวรรษที่ 21 ด้วยเทคโนโลยี (สำนักงานศึกษาธิการภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 2564)

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกสถานศึกษา การวิเคราะห์ความต้องการ จำเป็นในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การพัฒนาและกำหนดกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริม ทักษะการใช้เทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน: กรณีศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะ การใช้เทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน: กรณีศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2. เพื่อสร้างกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน: กรณีศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ทบทวนวรรณกรรม

กลุ่มภาคีเครือข่ายเพื่อทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (เบญจวรรณ ฌนอมชยธวัช และคณะ, 2559) ได้กำหนดคุณลักษณะและแนวคิดพึงมีสำหรับผู้เรียนในทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบด้วย การมีความรู้พื้นฐานด้านสารสนเทศในการเข้าถึงสารสนเทศและมีวิจาร์ญาณในการประเมินสารสนเทศ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพประสิทธิผลการใช้งาน รวมไปถึงสามารถเรียนรู้ได้อย่างสร้างสรรค์ ตลอดจนการมีความรู้พื้นฐานด้านสื่อ มีความรู้ความเข้าใจในการผลิตสื่อได้ตรงกับวัตถุประสงค์ตอบสนองความต้องการจำเป็นภายใต้กรอบคุณธรรมจริยธรรม รวมทั้ง การมีความรู้พื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สามารถใช้เทคโนโลยีใน การสื่อสาร การเข้าถึงแหล่งข้อมูลสารสนเทศ และการสร้างเครือข่ายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ปะราลี อร่ามดวง (2563) ได้ให้คำจำกัดความของ กลยุทธ์ หมายถึง แนวทางเชิงรุกในการดำเนินงานต่าง ๆ ขององค์กรที่สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมของสถานการณ์ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่น บรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด การบริหารเชิง กลยุทธ์เป็น แนวทางการดำเนินงานขององค์กรซึ่งแนวทางนั้นได้มาจาก การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกเพื่อให้ การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้สร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันและใช้ทรัพยากรอย่างเกิดประโยชน์ สูงสุดกับองค์กร

องค์ประกอบของกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ ประกอบด้วย (1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (2) การกำหนด กลยุทธ์ (3) การนำกลยุทธ์ไปใช้ และ (4) การประเมินผล ทั้งนี้ สำหรับการวางแผนกลยุทธ์ในสถานศึกษาจะประกอบด้วย (1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (2) การกำหนดสถานภาพขององค์กร (3) การกำหนดทิศทางของสถานศึกษาและ (4) การกำหนดกลยุทธ์ (รังสรรค์ มณีเล็ก อ่างใน ปะราลี อร่ามดวง, 2563) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม หรือ การตรวจสอบสภาพแวดล้อม เริ่มจากการวิเคราะห์ตรวจสอบและประเมินสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกองค์กร โดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในเป็นการวิเคราะห์จุดแข็ง (Strength-S) จุดอ่อน (Weakness-W) และการวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมภายนอกเป็นการวิเคราะห์ โอกาส (Opportunity-O) และ ภาวะคุกคามหรืออุปสรรค (Threat-T) โดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกจะวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ และมีผลกระทบต่อองค์กร โดยตรง ประกอบด้วย นโยบายและการเมือง (Politic) เศรษฐกิจ (Economic) สังคม (Social) และเทคโนโลยี (Technology) (Wheelen & Hunger อ่างใน ปะราลี อร่ามดวง, 2563) โดยการกำหนด SWOT พิจารณาจาก ค่า PNI modified ตามเกณฑ์กำหนดสำหรับการพิจารณา (ปะราลี อร่ามดวง, 2563)

สุวิมล ว่องวานิช (2550) ได้ให้คำจำกัดความของการประเมินความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) เป็นกระบวนการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างสภาพที่พึงประสงค์ (What should be) กับ สภาพในปัจจุบัน (What is) ที่มีระบบและจัดลำดับความสำคัญก่อนหลัง โดยจะเป็นการระบุความต้องการจำเป็น การตัดสินใจความขัดแย้งจาก การตรวจสอบสภาพทั่วไปและการหาสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นและการจัดลำดับความสำคัญก่อนหลัง

(Priority Setting) ของสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจเกี่ยวกับการปรับปรุงแก้ไข การจัดสรรงบประมาณ และการจัดทำแผนการดำเนินงานขององค์กร (สุวิมล ว่องวานิช อ่างใน ประภาลี อร่ามดวง, 2563)

สุวิมล ว่องวานิช (2550) ซึ่งว่าการวิเคราะห์ดัชนีความต้องการจำเป็น (Modified Priority Needs Index หรือ PNI modified) เป็นการเปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นระหว่างสภาพที่พึงประสงค์และสภาพในปัจจุบัน สามารถคำนวณได้จากสูตร $I - D$ หารด้วย D โดย I = ค่าบอกระดับความสำคัญของสภาพที่พึงประสงค์ D = ค่าบอกระดับความสำคัญของสภาพในปัจจุบัน PNI modified ถูกคิดค้นขึ้นเพื่อควบคุมขนาดของความต้องการจำเป็นให้อยู่ในพิสัยไม่ให้ช่วงกว้างเกินไปและสามารถอธิบายเชิงเปรียบเทียบได้เมื่อใช้ระดับของสภาพที่เป็นอยู่เป็นฐาน (สุวิมล ว่องวานิช อ่างใน ประภาลี อร่ามดวง, 2563) ทั้งนี้ ในการคำนวณอัตรา การพัฒนาเข้าสู่สภาพที่คาดหวังของกลุ่ม มีข้อดี คือ คำนวณง่าย ให้ข้อสรุปที่ดี และเมื่อถ่วงน้ำหนักจะทำให้ได้ข้อมูลความแตกต่างที่ชัดเจนขึ้น (สุวิมล ว่องวานิช อ่างใน ศิริเพ็ญ ทองดี, 2561)

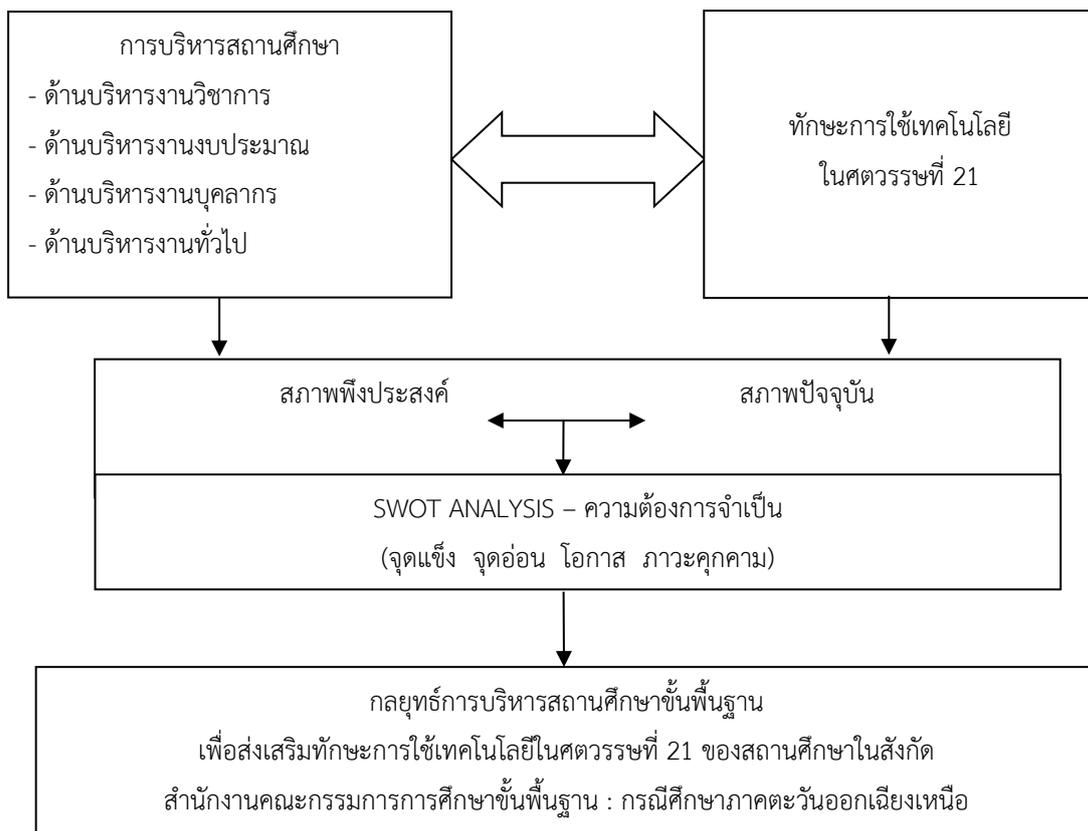
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มนรัตน์ แก้วเกิด (2562) ดำเนินการวิจัยแบบผสมผสานวิธีพหุระยะศึกษา โดยกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนมัธยมศึกษา 342 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือรองผู้อำนวยการโรงเรียนกลุ่มบริหารวิชาการและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในกลุ่มบริหารวิชาการ เครื่องมือวิจัย คือ แบบประเมินความเหมาะสมของกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล จากนั้น ผู้วิจัยตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์ด้วยการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 10 คน ผู้วิจัยพบว่าการออกแบบจัดการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาประกอบด้วยการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และการวัดและการประเมินผล ในขณะที่ความเป็นพลเมืองดิจิทัลมี 4 องค์ประกอบหลัก คือ ความฉลาดรู้ดิจิทัล ความปลอดภัยทางดิจิทัล การมีส่วนร่วมทางดิจิทัล และความฉลาดทางอารมณ์ดิจิทัล ผู้วิจัยได้เสนอแนะกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล ประกอบด้วยกลยุทธ์หลัก ได้แก่ 1) พัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะความเป็นพลเมืองดิจิทัลด้านความปลอดภัยและการมีส่วนร่วมทางดิจิทัล 2) ปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองดิจิทัล ด้านความปลอดภัยและการมีส่วนร่วมทางดิจิทัล 3) ปฏิรูปเครื่องมือการวัดและประเมินผลความเป็นพลเมืองดิจิทัลด้านความปลอดภัย ความฉลาดรู้ดิจิทัล และการมีส่วนร่วมทางดิจิทัล โดยมี 7 กลยุทธ์รอง และ 41 วิธีดำเนินการ

วารภรณ์ แป้นแจ้ (2559) วิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา – Exploratory Factor Analysis โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นเป็นเครื่องมือในการวิจัยจากกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 96 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล 288 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานด้านเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร และผู้ที่ทำงานสารสนเทศ และกำหนดกลยุทธ์การสนทนากลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาที่เลือกเฉพาะเจาะจงตามคุณสมบัติที่กำหนดจำนวน 9 คน ร่วมกันวิเคราะห์องค์ประกอบและกำหนดแนวทางเพื่อสังเคราะห์เป็นกลยุทธ์การบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา ผู้วิจัยได้เสนอแนะกลยุทธ์ ๆ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติที่ดีของโรงเรียน ได้แก่ กลยุทธ์ด้านการจัดการ

ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร กลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรพื้นฐาน กลยุทธ์การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนา กลยุทธ์การบริหารคุณภาพเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กลยุทธ์การพัฒนาครูและบุคลากรที่รับผิดชอบ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และกลยุทธ์การบริการวิชาการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

กรอบแนวคิดการวิจัยและวิธีการดำเนินการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งมีขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัย 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย

ศึกษา หลักการ แนวคิด สาระสำคัญที่เกี่ยวกับ การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทักษะการใช้เทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 กลยุทธ์ และการสร้างกลยุทธ์

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกของสถานศึกษา กำหนดจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม

2.1 วิธีการศึกษา ใช้แบบสอบถาม 5 มาตราวัดประมาณค่าของลิเคิร์ต (5-Point Likert Scale)

2.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

1) ประชากร

ประชากร ได้แก่ สถานศึกษาระดับประถมศึกษา (สพป.) และสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา (สพม.) กรณีศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2566 จำนวนประชากรทั้งหมด 13,023 โรงเรียน ประกอบด้วย สถานศึกษาระดับประถมศึกษาจำนวน 12,090 โรงเรียนและสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา จำนวน 933 โรงเรียน

2) กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถานศึกษาระดับประถมศึกษาและสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา กรณีศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2566 โดยมีผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการ และ ครูผู้สอน ทั้งนี้ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane (1973) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 388 สถานศึกษา การเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ถูกเลือกตามสัดส่วนของขนาดและระดับของสถานศึกษา

2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามลักษณะข้อคำถามเป็นแบบ 5 มาตรฐานค่าของลิเคิร์ต (5 point Likert scale)

2.4 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1) ศึกษาค้นคว้าเอกสาร หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ทักษะการใช้เทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา

2) สร้างแบบสอบถาม

3) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อคณะที่ปรึกษางานวิจัย เพื่อให้คำแนะนำ แก้ไขปรับปรุงให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ และขอบเขตของงานวิจัย

4) การหาค่าความเที่ยงตรงหรือความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ ด้วยการนำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ทำการวิเคราะห์และตรวจสอบความเที่ยงตรงค่านวนค่า IOC (Item – Objective Congruence) เลือกใช้ข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า 0.5

5) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตาม 4) ไปทดลอง (Try Out) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 สถานศึกษาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's alpha) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาแบบสอบถามชุดนี้ เท่ากับ 0.987 มีค่ามากกว่า 0.70 แสดงว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่น

2.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) คณะผู้วิจัยขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยเพื่อขออนุญาตดำเนินการวิจัย และนำส่งไปยังผู้อำนวยการสถานศึกษาเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

2) คณะผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือตอบแบบสอบถาม พร้อมส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ทาง e-mail และทาง Google Form ตามความเหมาะสม

2.6 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ดำเนินการดังนี้

1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป นำมาหาค่าความถี่และร้อยละ สรุปรูปตารางประกอบคำบรรยาย

2) ข้อมูลสภาพในปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D) สรุปรูปตารางประกอบคำบรรยาย

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์สภาพแวดล้อม กำหนดจุดแข็ง-จุดอ่อน โอกาส-ภาวะคุกคาม

นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมสถานศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 โดยวิเคราะห์การจัดลำดับความต้องการจำเป็นโดยคำนวณค่าดัชนี PNI modified อาศัยค่าดัชนีสูงสุด-ค่าต่ำสุด กำหนดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ประกอบด้วย สภาพแวดล้อมภายใน (จุดแข็งและจุดอ่อน) สภาพแวดล้อมภายนอก (โอกาสและภาวะคุกคาม) จัดทำ SWOT Analysis และ TOWS Matrix จับคู่ SO, ST, WO และ WT เพื่อกำหนดกลยุทธ์ (ประวาลี อ่วมดวง, 2563)

ขั้นตอนที่ 4 ร่างกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21

ขั้นตอนที่ 5 ตรวจสอบและประเมินร่างกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย

5.1 ตรวจสอบและประเมินร่างกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 โดยคณะผู้วิจัย

5.2 ตรวจสอบความเหมาะสม ความตรงตามเนื้อหา และความครอบคลุมกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 ของกลยุทธ์ฉบับร่างที่ได้พัฒนาขึ้นด้วยวิธีการเทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

1) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวน 11 คนตามแนวคิดกลุ่มเป้าหมายของ Graham and Bryan (2022) ใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย นักการศึกษา 3 คน ผู้บริหารการศึกษา 6 คน และผู้บริหารสถานศึกษา 2 คน

2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบประเมินเพื่อตรวจสอบร่างกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะในการใช้เทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาพรวมรายด้าน เรียงตามค่าดัชนี PNI modified ของความต้องการจำเป็น ได้แก่ ด้านการบริหารงานบุคคล **สภาพปัจจุบัน** โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านย่อย พบว่า การวางแผนอัตรากำลัง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ สภาพแวดล้อมภายนอก ส่วนการพัฒนาบุคลากร มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด **สภาพที่พึงประสงค์** โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านย่อย พบว่า การพัฒนาบุคลากร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ สภาพแวดล้อมภายนอก ส่วนการวางแผนอัตรากำลัง และการเลื่อนเงินเดือน และการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เท่ากัน สำหรับ **ค่าดัชนี PNI modified ของความต้องการจำเป็น** ในภาพรวมมีค่าดัชนี = 0.038 โดยค่าดัชนีของความต้องการจำเป็นสูงสุดคือ การพัฒนาบุคลากร รองลงมาคือ การเลื่อนเงินเดือน และการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีค่าดัชนี เท่ากัน ส่วนการวางแผนอัตรากำลัง มีค่าดัชนีต่ำสุด

ด้านการบริหารงานทั่วไป **สภาพปัจจุบัน** โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านย่อย พบว่า การวางแผนการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ การพัฒนาข้อมูลสารสนเทศ และการจัดระบบบริหารและพัฒนาองค์กร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเท่ากัน ส่วน การพัฒนาเครือข่ายทางการศึกษา อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม และสภาพแวดล้อมภายนอก มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด **สภาพที่พึงประสงค์** ด้านการบริหารงานทั่วไป โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านย่อย พบว่า การวางแผนการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ สภาพแวดล้อมภายนอก ส่วนการวางแผนอัตรากำลัง และการเลื่อนเงินเดือน และการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากัน **ค่าดัชนี PNI modified ของความต้องการจำเป็น** ในภาพรวมมีค่าดัชนี = 0.021 โดยค่าดัชนีของความต้องการจำเป็นสูงสุดคือ การจัดระบบบริหารและพัฒนาองค์กร รองลงมาคือ การพัฒนาข้อมูลสารสนเทศ และ สภาพแวดล้อมภายนอก มีค่าดัชนี เท่ากัน ส่วนการพัฒนาเครือข่ายทางการศึกษา มีค่าดัชนีต่ำสุด

ด้านการบริหารวิชาการ **สภาพปัจจุบัน** โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านย่อย พบว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ การพัฒนาหลักสูตร ส่วนสภาพแวดล้อมภายนอก มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด **สภาพที่พึงประสงค์** โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านย่อย พบว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ การพัฒนาหลักสูตร และ การพัฒนา การวัดผลประเมินผล ในขณะที่การพัฒนาการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด สำหรับ **ค่าดัชนี PNI modified ของความต้องการจำเป็น** ในภาพรวมมีค่าดัชนี = 0.020 โดยค่าดัชนีของความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ สภาพแวดล้อมภายนอก รองลงมาคือ การวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษา ส่วนการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีค่าดัชนีต่ำสุด

ด้านการบริหารงบประมาณ **สภาพปัจจุบัน** โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านย่อย พบว่า การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ การบริหารการเงินและบัญชี ส่วนสภาพแวดล้อมภายนอก มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด **สภาพที่พึงประสงค์** ด้านการบริหารงบประมาณ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านย่อย พบว่า การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ การบริหารการเงินและบัญชี ส่วนสภาพแวดล้อม

ภายนอก มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด **ค่าดัชนี PNI modified ของความต้องการจำเป็น** ในภาพรวมมีค่าดัชนี = 0.007 โดยค่าดัชนีของความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ สภาพแวดล้อมภายนอก รองลงมาคือ การระดมทรัพยากร ส่วน การบริหารพัสดุ และสินทรัพย์ มีค่าดัชนีต่ำสุด

2. กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรียงตามค่าดัชนี PNI modified ของความต้องการจำเป็น ได้แก่

ด้านบริหารงานบุคคล ประกอบด้วย **1. การวางแผนอัตรากำลัง** กลยุทธ์หลัก ได้แก่ การบริหารจัดการอัตรากำลังด้วยเทคโนโลยี; กลยุทธ์รอง ประกอบด้วย 1) ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการวางแผนอัตรากำลัง และ 2) พัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับตำแหน่ง แก่บุคลากรที่ได้รับ การบรรจุแต่งตั้ง และการเลื่อนขั้นเงินเดือน; **2. การเลื่อนเงินเดือน และการยกย่องเชิดชูเกียรติ** กลยุทธ์หลัก ได้แก่ ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีในการสร้างนวัตกรรมการศึกษาให้เป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงาน; กลยุทธ์รอง ประกอบด้วย 1) ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการประเมินและเผยแพร่ผลงาน และ 2) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการเผยแพร่ผลงานของบุคลากร; **3. การพัฒนาบุคลากร** กลยุทธ์หลัก ได้แก่ สร้างโอกาสและพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีของบุคลากรการศึกษา; กลยุทธ์รอง ประกอบด้วย 1) ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ มาใช้ในการบริหารงานบุคคล และ 2) ส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศในการพัฒนางานของบุคลากรและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

ด้านบริหารงานทั่วไป ประกอบด้วย **1. การพัฒนาข้อมูลสารสนเทศ** กลยุทธ์หลัก ได้แก่ พัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศของสถานศึกษา; กลยุทธ์รอง ประกอบด้วย 1) ส่งเสริมการทดสอบทักษะพื้นฐานและการมีองค์ความรู้/ทักษะที่ทันต่อเทคโนโลยีในกระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษา 2) ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศมาใช้ในกระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษาและ 3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาข้อมูลสารสนเทศ; **2. การพัฒนาเครือข่ายทางการศึกษา** กลยุทธ์หลัก ได้แก่ พัฒนาเครือข่ายทางการศึกษานำพาทักษะการใช้เทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพ; กลยุทธ์รอง ประกอบด้วย 1) ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 ด้วยระบบเครือข่ายทางการศึกษา และ 2) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 ต่อการพัฒนาเครือข่ายทางการศึกษาของสถานศึกษา; **3. การวางแผนการศึกษา** กลยุทธ์หลัก ได้แก่ ส่งเสริมการบูรณาการเทคโนโลยีเพื่อการวางแผนการศึกษาสู่คุณภาพ; กลยุทธ์รอง ประกอบด้วย 1) ส่งเสริมการกำหนดนโยบายของสถานศึกษาเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 มาใช้ในการวางแผนการศึกษา 2) ส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 ของบุคลากรมาใช้ในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ และ 3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในรูปของเครือข่าย โดยผ่านการใช้เทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 ในการวางแผนการศึกษา; **4. การจัดระบบบริหารและพัฒนาองค์กร** กลยุทธ์หลัก ได้แก่ ส่งเสริมการจัดระบบ บริหารองค์กรสู่คุณภาพ; กลยุทธ์รอง ประกอบด้วย 1) ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในศตวรรษที่ 21 ในการพัฒนาองค์กรและเครือข่าย 2) พัฒนาระบบบริหารจัดการงบประมาณที่เหมาะสมพอเพียงและทันเวลากับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีขององค์กรโดยยึดหลักธรรมาภิบาล; **5. อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม** กลยุทธ์หลัก ได้แก่ พัฒนาสภาพแวดล้อมที่พร้อมต่อระบบการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา; กลยุทธ์รอง ประกอบด้วย

- 1) ส่งเสริมการระดมทรัพยากรทางการศึกษาและสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการวางแผนพัฒนาสถานศึกษา
- 2) สนับสนุนงบประมาณเพื่อส่งเสริมการใช้ เทคโนโลยี เพื่อการวางแผนพัฒนาสถานศึกษา และ 3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องผ่านการใช้เทคโนโลยี ในการบริหารของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ

ด้านบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย **1. การพัฒนาหลักสูตร** กลยุทธ์หลัก ได้แก่ บูรณาการหลักสูตรสถานศึกษาโดยเน้นทักษะการใช้เทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21; กลยุทธ์รอง ประกอบด้วย 1) ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีแบบมีส่วนร่วม 2) พัฒนาคูและบุคลากรทางการศึกษาเท่าทันเทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 และ 3) เพิ่มประสิทธิภาพประสิทธิผลกระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาด้วยการใช้ความรู้และทักษะเทคโนโลยีสมัยใหม่; **2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้** กลยุทธ์หลัก ได้แก่ ปฏิรูปนโยบายสถานศึกษาสู่การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ; กลยุทธ์รองประกอบด้วย 1) ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ทักษะเทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 และ 2) ส่งเสริมการประเมินกระบวนการจัดการเรียนรู้; **3. การพัฒนาการวัดผลประเมินผล** กลยุทธ์หลัก ได้แก่ ปฏิรูปกระบวนการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้; กลยุทธ์รอง ประกอบด้วย 1) กำหนดนโยบายด้านการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ 2) ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้อย่างหลากหลาย; **4. การพัฒนาการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา** กลยุทธ์หลัก ได้แก่ พัฒนาความรู้เท่าทันเทคโนโลยีสมัยใหม่; กลยุทธ์รอง ประกอบด้วย 1) ส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาเรียนรู้เท่าทันเทคโนโลยีสมัยใหม่ และ 2) ส่งเสริมการประเมินสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษาด้านการใช้เทคโนโลยี; **5. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การศึกษา** กลยุทธ์หลัก ได้แก่ ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งเรียนรู้สู่ออนาคต; กลยุทธ์รอง ประกอบด้วย 1) ส่งเสริมการจัดแหล่งเรียนรู้สู่ออนาคต และ 2) ส่งเสริมความร่วมมือจัดห้องเรียนคุณภาพ; **6. การวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษา** กลยุทธ์หลัก ได้แก่ ส่งเสริมการวิจัยสู่การสร้างสรรค์นวัตกรรมการศึกษา; กลยุทธ์รอง ประกอบด้วย 1) ส่งเสริมการทำการวิจัยในชั้นเรียน และ 2) ส่งเสริมการพัฒนาคูและบุคลากรทางการศึกษาสร้างสรรค์นวัตกรรมการศึกษา

ด้านบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย **1. การพัฒนาหลักสูตร** กลยุทธ์หลัก ได้แก่ บูรณาการหลักสูตรสถานศึกษาโดยเน้นทักษะการใช้เทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21; กลยุทธ์รอง ประกอบด้วย 1) ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีแบบมีส่วนร่วม 2) พัฒนาคูและบุคลากรทางการศึกษาเท่าทันเทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 และ 3) เพิ่มประสิทธิภาพประสิทธิผลกระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาด้วยการใช้ความรู้และทักษะเทคโนโลยีสมัยใหม่; **2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้** กลยุทธ์หลัก ได้แก่ ปฏิรูปนโยบายสถานศึกษาสู่การเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ; กลยุทธ์รองประกอบด้วย 1) ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ทักษะเทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 และ 2) ส่งเสริม การประเมินกระบวนการจัดการเรียนรู้; **3. การพัฒนาการวัดผลประเมินผล** กลยุทธ์หลัก ได้แก่ ปฏิรูปกระบวนการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้; กลยุทธ์รอง ประกอบด้วย 1) กำหนดนโยบายด้านการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ 2) ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้อย่างหลากหลาย; **4. การพัฒนาการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา** กลยุทธ์หลัก ได้แก่ พัฒนาความรู้เท่าทันเทคโนโลยีสมัยใหม่; กลยุทธ์รอง ประกอบด้วย 1) ส่งเสริมการพัฒนาคู และบุคลากรทางการศึกษาเรียนรู้เท่าทันเทคโนโลยีสมัยใหม่ และ 2) ส่งเสริมการประเมินสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษาด้านการใช้เทคโนโลยี; **5. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การศึกษา** กลยุทธ์หลัก ได้แก่ ส่งเสริมการพัฒนา

แหล่งเรียนรู้สู่อนาคต; กลยุทธ์รอง ประกอบด้วย 1) ส่งเสริมการจัดแหล่งเรียนรู้สู่อนาคต และ 2) ส่งเสริมความร่วมมือจัดห้องเรียนคุณภาพ; **6. การวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษา** กลยุทธ์หลัก ได้แก่ ส่งเสริมการวิจัยสู่การสร้างสรรคนวัตกรรมการศึกษา; กลยุทธ์รอง ประกอบด้วย 1) ส่งเสริมการทำการวิจัยในชั้นเรียน และ 2) ส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาสร้างสรรคนวัตกรรมการศึกษา

ด้านบริหารงานงบประมาณ ประกอบด้วย **1. การจัดตั้ง จัดสรรงบประมาณ** กลยุทธ์หลัก ได้แก่ ส่งเสริมการจัดตั้งและจัดสรรงบประมาณด้วยเทคโนโลยี; กลยุทธ์รอง ประกอบด้วย 1) ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีมาใช้จัดทำแผนจัดตั้งและจัดสรรงบประมาณ และ 2) ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายจัดตั้งและจัดสรรงบประมาณด้วยระบบเทคโนโลยี; **2. การติดตามการใช้จ่ายงบประมาณ** กลยุทธ์หลัก ได้แก่ ส่งเสริมการติดตามการใช้จ่ายงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพด้วยการใช้เทคโนโลยี; กลยุทธ์รอง ประกอบด้วย 1) ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการติดตาม การใช้จ่ายงบประมาณ 2) สนับสนุนเลือกและจัดหาเทคโนโลยีสารสนเทศในศตวรรษที่ 21 ที่มีประสิทธิภาพ และ 3) พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาด้านการใช้จ่ายงบประมาณ โดยใช้ระบบเทคโนโลยี; **3. การระดมทรัพยากร** กลยุทธ์หลัก ได้แก่ บริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาด้วยเทคโนโลยี; กลยุทธ์รอง ประกอบด้วย 1) พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือเพื่อระดมทรัพยากรทางการศึกษาด้วยสารสนเทศและเทคโนโลยี และ 2) ส่งเสริมการระดมทรัพยากรด้านเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการศึกษา; **4. การบริหารการเงินและบัญชี** กลยุทธ์หลัก ได้แก่ พัฒนาการเงินและบัญชีที่มีประสิทธิภาพด้วยเทคโนโลยี; กลยุทธ์รอง ประกอบด้วย 1) ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดทำบัญชี การเงินและการบริหารงานพัสดุสถานศึกษา และ 2) พัฒนาระบบการตรวจสอบการใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิภาพผลด้วยเทคโนโลยี; **5. การบริหารพัสดุและสินทรัพย์** กลยุทธ์หลัก ได้แก่ การบริหารจัดการพัสดุและสินทรัพย์ที่มีประสิทธิภาพและทันสมัย; กลยุทธ์รอง ประกอบด้วย 1) ส่งเสริม การบริหารจัดการพัสดุและสินทรัพย์โดยใช้ระบบข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยี และ 2) พัฒนาศูนย์กลางในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารพัสดุและสินทรัพย์

อภิปรายผลการวิจัย

กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรณีศึกษา: ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จัดลำดับความสำคัญตามค่า PNI modified ความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษา อันดับที่ 1 ได้แก่ ด้านการบริหารงานบุคคล สอดคล้องกับงานวิจัยของ วราภรณ์ แบนแจ้ง (2559) ทางด้านกลยุทธ์การพัฒนาครูและบุคลากร และ พวงทอง วิลัยทอง (2568) พบว่า การจัดการเรียนรู้ การส่งเสริมการพัฒนาทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 การใช้เทคโนโลยีจะมีประสิทธิภาพสูงสุดเมื่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีการเตรียมความพร้อมที่เป็นระบบทั้งทางด้านตัวบุคลากร ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ทรัพยากรและโครงสร้างพื้นฐานการส่งเสริมการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และระบบสนับสนุนอย่างพร้อมมูล การส่งเสริมการสร้างชุมชนการเรียนรู้การสร้างแบบจำลองการเรียนรู้ การใช้รูปแบบเทคโนโลยีเพื่อกระตุ้นการจัดการเรียนการสอนด้วยการเรียนรู้เชิงรุก การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน และการประเมินผลได้อย่างรวดเร็ว รวมไปถึงการมีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ในชุมชนวิชาชีพครูมุ่งหวังการมีผลการเรียนรู้ เพิ่มทักษะและสามารถจัดการการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ อันดับที่ 2 ได้แก่ ด้านบริหารงานทั่วไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ โสภิตา กุลวงค์ และคณะ (2568) พบว่า

กลยุทธ์และแนวทางในการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา ประกอบด้วย การส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม รวมทั้งสามารถนำเทคโนโลยีใช้ในการวางแผนบริหารจัดการและการพัฒนาสภาพแวดล้อมสถานศึกษาการใช้เทคโนโลยีในการประชาสัมพันธ์ การให้บริการวิชาการและสร้างความสัมพันธ์ด้านเทคโนโลยีแก่ชุมชน สังคม รวมไปถึง การใช้เทคโนโลยีในการจัดทำธุรกรรมและสารบรรณในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์อันดับที่ 3 ด้านบริหารงานวิชาการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ มนรัตน์ เกิดแก้ว (2562) ; พวงทอง วิลัยทอง (2568) พบว่าสถานศึกษาควรมุ่งเน้นนโยบายและบริบทที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนและครู การส่งเสริมให้ครูมีทักษะสามารถใช้เทคโนโลยีในกระบวนการจัดการเรียนการสอน การส่งเสริมให้มีรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลายและยืดหยุ่น การส่งเสริมงานด้านวิชาการและพัฒนาครูอย่างเป็นระบบ การพัฒนารูปแบบ คู่มือ มาตรฐานการประเมินคุณภาพผู้เรียน การเพิ่มระดับความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ของครู การให้รางวัล / การประกาศเกียรติคุณ การยกย่องชมเชยเป็นอาทิ กระบวนการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ การเสริมสร้างทักษะของครูด้วยเทคโนโลยีจะเป็นฐานรองรับการเรียนรู้ทุกที่ ทุกเวลาตอบสนอง การเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การเสริมสร้างทักษะเทคโนโลยีที่ยืดหยุ่น ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ และ อันดับที่ 4 ด้านบริหารงานงบประมาณ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อภินันท์ อุตวงศ์ และคณะ (2566) การใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานงบประมาณด้วยกลยุทธ์และแนวทางการสนับสนุนผู้มีความรู้โดยตรงเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณมาปฏิบัติงานในโรงเรียน การส่งเสริมให้บุคลากรทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการหรือจัดทำแผนกลยุทธ์ โดยใช้ซอฟต์แวร์ที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นมาตรฐานเดียวกันในการบริหารจัดการงานงบประมาณ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างความเข้าใจกับบุคลากรในสถานศึกษาเกี่ยวกับการจัดทำแผนงาน/โครงการตามกลยุทธ์หลัก กลยุทธ์รอง แนวทาง/วิธีการ/กิจกรรม และการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ การกำหนดระยะเวลาในการดำเนินกลยุทธ์ การขับเคลื่อนกลยุทธ์ด้วยหลักการ PDCA อย่างเป็นระบบที่มีประสิทธิภาพประสิทธิผลการปฏิบัติงานที่ดีในการกำหนดแนวทางการพัฒนา/ส่งเสริมบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานตามแผนงาน การวางแผนการบริหารทรัพยากร การงบประมาณ ที่ได้ผลลัพธ์และคุณภาพงานตามเป้าหมาย รวมไปถึง การกำหนดผลการดำเนินงาน ตัววัดหรือตัวชี้วัด การจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานการกำหนดงานนิเทศ การประเมินผลเชิงรุกด้วยการประเมินตามสภาพจริง รวมไปถึงนำผลการประเมินมาพัฒนากลยุทธ์/แผนงาน/โครงการ/การดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ภายใต้หลักการมุ่งเน้นการสร้างสถานศึกษาคุณภาพ การสร้างความร่วมมือร่วมใจมุ่งมั่นทุ่มเทของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในและนอกสถานศึกษา เพื่อผลลัพธ์ในด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และกลยุทธ์ ที่ได้กำหนดไว้

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยปฏิบัติการโดยนำกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 ไปทดลองใช้ในโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 ไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.3 การวิจัยปฏิบัติการโดยนำกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 ไปทดลองใช้ในโรงเรียนเอกชนในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนประเภทสามัญศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 10). สุวีริยาสาสน์.
- เบญจวรรณ ถนอมชยธวัช และคณะ. (2559). ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21: ความท้าทายในการพัฒนานักศึกษา. *วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้*, 3(2), 208-222.
- ปะราลี อร่ามดวง. (2563). *การพัฒนากลยุทธ์การบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการเสริมสร้างความไว้วางใจ*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พวงทอง ศรีวิลัย. (2568). *การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครูโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นฐานรองรับการเรียนรู้ที่ทุกเวลาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*.
<https://www.obec.go.th/wp-content/uploads/2025/05/บทความการพัฒนาารูปแบบ-ผลงานลำดับที่-1-19-05-68.pdf>
- มนรัตน์ แก้วเกิด. (2562). *กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วารภรณ์ แป้นแจ้. (2559). *กลยุทธ์การบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศิริเพ็ญ ทองดี. (2561). *การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการประเมินตามสภาพจริงสำหรับครูโรงเรียนมัธยมศึกษา*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานศึกษาธิการภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. (2564). *แผนพัฒนาการศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (พ.ศ. 2566 – 2570)*. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2550). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น* (พิมพ์ครั้งที่ 2). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โสภิตา กุลวงศ์ และคณะ. (2568). การใช้เทคโนโลยีในการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษา อุบลราชธานี อำนาจเจริญ. *วารสาร มจร อุบล ประชารักษ์*, 10(1), 1347 – 1362.
อภิรักษ์ อุทวงศ์ และคณะ. (2566). การส่งเสริมการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงาน
งบประมาณของโรงเรียนบ้านนากลาง. *วารสารมหาวิทยาลัยพายัพ*, 33(2), 47-59.

Graham, D., and Bryan, J. (2022, September 7). *How Many Focus Groups are enough:
Focus Groups for Dissertation Research*.

<https://www.facultyfocus.com/articles/academic-leadership/how-many-focus-groups-are-enough-focus-groups-for-dissertation-research/>

Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis* (2nd ed.). Harper & Row.